

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЫ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

№ 216 (4700). 1960 ч. сентябрь 14, среда. | Өртөө 20 көп.

ПОЛИТИКТИГ ЧУГУЛА КАМПАНИЯ

Партия аге организацияларынын өтөт-сонгудалыг хуралдары бистик областа эгелеп турар. Бай-Тайга районунун Мангун-Тайгада «Малчын», Каа-Хем районунун «Тере-Хал» колхоздарда, Таңды районунун «Межегей» совхозта, Шуурмактын райулетпур комбинадында, Кызыл хоорайнын чамдык бугуругелеринде болгаш өске-даа черлерде партия организацияларынын өтөт-сонгудалыг хуралдары болуп эрткилаэн.

Партия аге организацияларынын өтөт-сонгудалыг хуралдары болза политиктиг чугула кампания болуп турар. Ол хуралдарга коммунистер партия организацияларынын өтөтүгү үеде чорудуп келген ажылы түнөп өңөр болгаш чеди чыл планынын онаалгаларын хуусаа бетинде күөседириче чонну мобилизастаар талазы-биле оларнын организациячы, политиктиг кижизилдеге ажылы моон сонгаар улам акжилдеринге уузү илгичи бээр.

СЭКП обкомунун партия организацияларын килдини областан чөөн талкы райондарында партия райкомнарынның оргкилдистеринин, үчөт секторларынын эргелекчилеринин чөөүлө хуралын чоокта чаа Кызыл хоорайга эрттирген, а барыны талкы райондарда СЭКП райкомнарынның оргкилдистеринин, үчөт секторларынын эргелекчилеринин чөөүлө хуралын дүүн Чадаана хоорайда эрттирген. Ол чөөүлө хуралдарның кол темасы партия аге организацияларынын өтөт-сонгудалыг хуралдарына белеткедичи айтыры.

Өтөт-сонгудалыг хуралдарынын эң чугула айтыры болза аге организацияларын секретарына, бюро азы партком кежигүнеринге билгилги, организациячы мержежлди, инциденттиг коммунистерини шилши сыйгуу алыры болду. Арагага хандып турар болгаш колхозчулар мурнуна ат-адарын чидирген эш Ноолуну «Тере-Хал» колхозун коммунистери бо чылын партия организацияларын секретарына сонгувааны кончуг-ла шыл болган. Коммунистери болгаш ажылыныарны бугуругелениг планын онаалгаларын күөседириче организастаар ажылды кылып чадаан, партия аге организацияларын ажылы сандааткан эш Ермишкинин даг экспедициянын төп септеге мастершазынын коммунистери партия аге организацияларын секретарына бо чылын сонгувааныар.

Партия аге организацияларынын өтөт-сонгудалыг хуралдарына белеткеде, оларнын чоруп турарында

„Балтика“ Атлант океанда эштип бар чоруур

СССР-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын чанында парламент бөлүкү «Балтика» деп турбоэлектрохотдан сентябрь 12-де мындыг медөни берген: Бо хун «Балтика» Корнуэл шенекти эрткеш, Атлант океанче эштип киришкен. Агаарын байдалы эки. Хунээрэктиг, океанын арыга агары онза чаагай. Ла-Маншка чоокшупка келгеш, Н. С. Хрущев Франциянын президентини генерал де Голльга болгаш Великобританиянын премьер-министрини дөргик Максимилианга телеграммалар чурткан. Н. С. Хрущев телеграммаларына Франциянын болгаш Англиянын улуттарына байыры база эң эки чүүлдерни күзөңни дамчыткан болгаш Кол Ассамблеянын XV сессиянын мурнуна турар чүүл—амдыралга чугула айтырыгларын шиптирлээринин, эң ылаңгыг чепсегеленишкени дүжүрлеринин айтырыгларын шиптирлээринин херээнге Франциянын болгаш Великобританиянын чазактары болгаш талөөлери-биле кады ажылдажылганы кылырынга идегелин илереткен. «Балтиканын» радиостанциясын Н. С. Хрущевтин телеграммасына Г. Максимилианчын харызын хүлөөн алган.

Эш Н. С. Хрущевтин адынга Американың Каттышкан Штаттарында солтуварын болгаш радиотелевизион компанияларынын телеграммалары база көөп турар. Мычангаш Н. С. Хрущевтин ажил-херөэ улам-на көүөдөш турар. Талөөлөр шунтузу ажылдап, дыка эки чоруурлар.

СССР-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын чанында парламент бөлүкү «Балтиканын» кырында сентябрь 12-де дышпаканы болза:

Англиянын эриктери талыйып чыдып калган. Корабльдин шагы-биле 12 шак (Москвадын шагы-биле 15 шакта) турда «Балтика» деп турбоэлектрохоту үед чоран корабльдер тукучаштары-биле: «Лас кежиктиг, амыр-менди эжиндирерин күзөңнө» деп медөзөөн.

Никита Сергеевич Хрущев «Балтиканы» үед каан корабльдерин командирлеринге, офицерлеринге болгаш матростарга моон азданда радиограмманы чурткан: «Үед вааны даш өөрүп четтиргенин илередип, аас-кежиктиг эжиндирип, Төрөөн чуртка амыр-менди эоп чана бээр-кисин күзөңдүм. Н. С. Хрущев, 1960 чылдык сентябрь 12».

Далайжылдар боттарынын ээлчөндө мында деп радиолаан: «СССР-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы эш Никита Сергеевич Хрущевка «Балтиканын» Атлант океанга чедир үед каан Кызыл туктук Балтий флотунун корабльдерин Төрөөн чуртунче дедир эопкен. Корабльдерин хууда составтары Силериниң чаагай ажил-херөөрениң чедишикенин күөсетинерин күөп тур. Эргим Никита Сергеевич, амыр-менди эживдин чедерин күзөңдөм. Кызыл туктук Балтий флотунун далайжылдары».

Күрүнеге тараа садар хүлээлгезин күөсеткен (ТАҢДЫ РАЙОННУҢ СТАЛИН АТТЫГ КОЛХОЗУ)

Таңды районнуң Сталин аттыг колхозунуң даргазы эш **РУДИНГЕ** Партия организациясынын секретары эш **СЕМИС-ООЛГА** Комсомол организациясынын секретары эш **САЛЧАККА**

Күрүнеге тараа садар хүлээлгезин хуусаа бетинде күөсеткен улуг бугуругелчи тиилелгөчөр дээш тараажылдарга болгаш бугу колхозчуларга партия обкому, обликусом изиг байыры чедирип тур. Дүжүт ажаап алышыкынын дүрген болгаш чидирг чонка доозарына, чеди чылдын ийгин чылының бугу онаалдарын хуусаа бетинде күөседир дээш социалистик чарышка чаа-чаа чедишикенини чедип алырынары күзөңдөмс.

ПАРТИЯ ОБКОМУ. ОБЛКУСОМ.
СЭКП обкомунга, облкүүскомга болгаш ВЛКСМ обкомунга
Таңды районнуң Сталин аттыг көдөз ажил-агый артелинин эр, херээжен колхозчулары күрүнеге 1000 тонна тарааны садар хүлээлгени алгаш, боттарынын сөзүнге ээ болуп, хүлээлгезин сентябрь 13-те күөседип, күрүнеге шыгмайырынга 1000 тонна тарааны дүжааганнар.
Колхоз даргазы **В. РУДИН.**
Парторганизация секретары **С. СЕМИС-ООЛ.**
Комсомол организациясынын секретары **Б. САЛЧАК.**

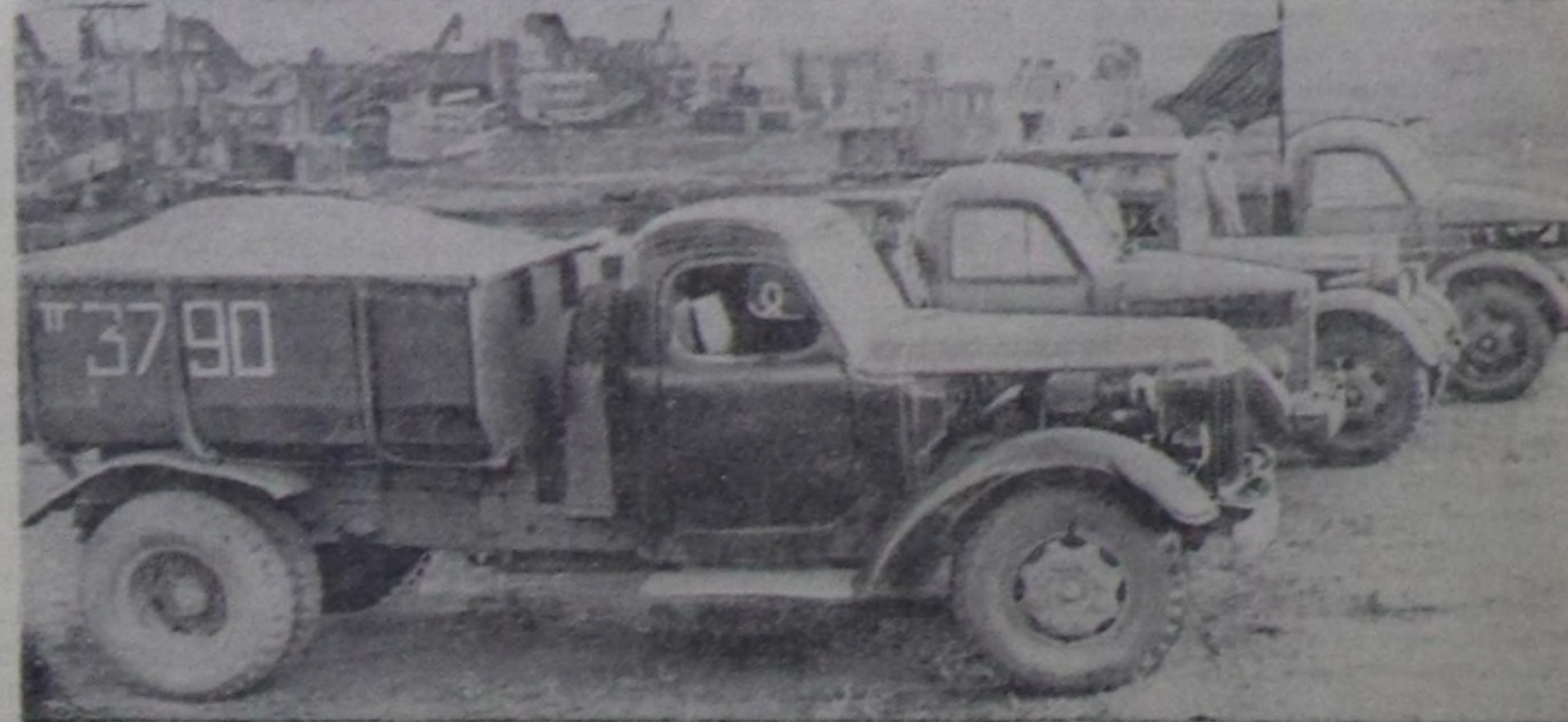
Колхозчу ажил-ишчилернин тиилелгези

Бистик колхозтуң тараа культулары бо чылын орайтады дескилестир быгган. Чаксы тарылганы май айнын чазында кыска хуусаада деди-сес ажыла хүнеринде шалмыкын чорутсувушка чок, черде мычаш, Таңды-Уула тайга-сымынын чогуу чер чурттуг болганимыс ужурунда чаксы тарылганы харын май айнын мурнуна да эрте чорудары канчал-даа ажыктыг деп чүвени практика кырынга бүжүр көрдүсүз. Эрте тарыыр чорук тараа культуларынын эртелеп берер хандырар. Таңды-Уула электеринге орайтады бижар тарааларын долу айымынга амысзаныга ол база ажыктыг.
Колхозтуң тараа культулары шунту Онгар-Ховунуң деисксэрияне тарыттыган. Чылдын байдалы кандаашкынын болган ужурунда тараанын унуш-дүжүдү бо чылын хирелг болган. Мычачыла-даа тараанын шөлу хөй болганда ажылыгы хемчөөл дөмөй-ле улуз болурун барымдаа-лааш, бистик колхозтуң баштаар чер, мында партия организациясы колхозчу ажил-ишчилерин, хамыктын мурнуна, механизатор кадрларын дүжүт ажаап алышыкынын чидирг чорук шалмыкын чорударыңче организастаарынга кол кичээнгичи салган. Бугу колхозчу тараажыларын, бүгү механизаторларын дем-күштүг, мо- гат чок күш-ажылының ачымында колхоз күрүнеге 1000 тонна тараа садар социалистик хүлээлгезин хуусаа бетинде, сентябрь 13-те күөседипкен. Бо болза колхозчу тараажыларын күш-ажылыга улуг тиилелгези. Комбайнерлер **Егор Голумаев,** **Оюн Манина-оолду,** **Чамзы Чорбааны,** **Оюн Сонам-оолду,** **Чамзы Маас-оолду,** хову турлаанын суг сөөртүкчүзү, айт кадарчызы **Оюн Манина-оолду,** учетчик **Оюн Дырт-тык-оолду,** Кызылдың пиво заводундан бисте шефтеп келгендерден **Валентина Матенкованы,** **Валентина Ляуксту** болгаш дүжүт ажаап алышыкынын эң кампанияныга илдепейлиг кырип, күш-ажылы шылгаран өске-даа ажил-ишчилерин онаалап демдегээр херек.
Колхозтуң ховуларында дүжүт ажаап алышыкыны ам-даа үргүлчүлө-вишаан. Мычангаш бистик соругуамыс болза, сылта турар бугу тараа культуларынын чидирг чокка, дүрген ажаап ал, ылаңгыга 400 тонна үрени тарааны өй-шаанда колхозтуң келир чыгы дүжүдүнге ажылаары-биле аймаарга арылап уруп алмы болуур. Дүжүт ажаап алышыкынын уламчыланышаан, бо хүнерде бистер чер андыралганын чорула берген бис. **В. РУДИН,** колхозтуң даргазы.

ШЕФЧИ КИРЖИЛГЕМ

Кызылдың пиво заводунуң бөлүк ажилчыныары өөрүм-биле кады бистик обласка дүжүт ажаап алышыкынын баштайгы хүнеринден-не эгелеш, Таңды районнуң Сталин аттыг колхозунга шефтеп чедип келди. Кезек өөрүм кыстар-биле кады төп шаңда тараа арыглажып, автомашиналарга ол арыглаттыган тарааны чүдүртүп ажылдап турар мен.
Дүжүт ажаап алышыкынын ол чугула ажылыны улам шудургу, улам эрестиг кылар дээш бугу анык энергияны, өске бугу өөрүм мшкан, харам чокка берип турар мен. **В. САЗОНОВА,** шефчи.
Чурунта: **В. Сазонова.**

Чурунта: Сталин аттыг колхозун күрүнеге садар тарааларынын сөөгү тонналары төп шаңдан чүдүртүнгөн. Фотолары **С. Феютистовтуу.**

Мээң күш-ажылым—хову ажылы-биле холбашкан

1949 чылда күш-ажылы кылып эгелөөниңден бээр хову ажылынын бригаданыга ажылдап келдим. Мычачыш мээң күш-ажылым хову ажылы-биле холбашкан. Үр чылдарда чанчылган ажилымга чүрекирээр хөнүм чок, харын ылаңкыдыг ажыл-түлөм апарган.
Эрткен частан бээр хову турлааныга танылгы хүлээлгезин күөседип бердим. Оң-биле кады чайын чер андырган тракторларге кывар чүүл сөөртүп турдум. Дүжүт ажаап алышыкынын эгелөөндө бээр суг сөөртүп 12 ажил алыштарын ажаары база менээ онаашкан. Кижикүжү чедипсөө болганда калчар, үш чүүл хүлээлгени күөседип кирипкен мен.
Хову турлаандан 5 километр мырак Межегейден тергелгит алыштар-биле хүнде 3—4 катап суг сөөртүп, кезжээ ажылы сонда ажил алыштарын кадарган, турлагга кээн, танымыл хүлээлгени күөседип мен. Эртеңдан башында Межегей шаңаанынга орайга кирип кадарган, бригадирге болгаш хүндүс айт херегелээр өске-даа кижилерге хүлээлгит бээр мен. Оң сонда база-ла суг сөөртүп хүлээлгемге кирип мен. Танымыл кижикүжү хүлээлгезин күөседип, хүндүс дыш-таныр чүве болгай. Ам менээ өске ажылдар дапырлашканы-биле хүндүс база ажылдап, ажылдыг бичин чай аразымда дыштанып ап турар мен.
Бо турлагга нинти чуртталга бажырларың, кызыл булуңуң иштин аштаар, чунар бажыр кидер ажылдары мээң кадымын **О. Карақые** күөседип турар.
Колхозумдуң байлаз болур тарааны болгаш турлагда кывар, чаар чүтүлдү, техниканы каратпа бээр танымыл хүлээлгени бичин-даа суларатпас мен.
О. МАҢНАЙ-ООЛ, хову турлааның танымылы.

Ажаап алышыкыга чугула чер

Дүжүт ажаап алышыкынын үеинде шаңга ажил чугула черин элээр. Чүге дие, комбайндардан келген тарааны хүлээп алыры, ону арыглаары, кургактары, тараа хүлээп алыр пункттарга чүдүрүп чорудары, ажил-агыйның болуңуң складтарыңче уруп кадгалаары чүгле шаңга кылар ажылдар болуур.

Бистик бригаданын Онгар-Ховуда кол турлааның төп шаңгыга ажил бо чылын багай эвес организастатылган. Дүжүт ажаап алышыкынын эгелөөндө бээр эртенгиңиң 7 шаңтан кезжээкиңиң 8 шаңка чедир шаңга ажил үргүлчүлө келген. «ОСТ-3» деп ийн машинага тараа арыглашкыныпче кол күш салдыган. Оларның бирээсинге-ле хүнде 18 тоннаны арыглаар турган, 25—30 тонна чедир арыглап турар. Ол болза моторист эш **О. Тадар-оолду,** тараа арыглаачыларынын кызымаккай ажылынын көргүзү болуур.

Биргизиниң кол күжүн сизге белеткелчи киргеннен шаңда тарааны арыглаар, мнай-бээр сайгарар, арыглаттыган тарааны тараа чүдүрүп механизаторниң дуазы-биле автомашиналарга чүдүрүп Кызыл хоорайдан келген шефчилер күөседип турар. Бистик шефчилеринин могаг чок ажылдап, бисте улуг дузаны чедирип турарын колхозчулар өөрүп демдегелер турар.

Бистик колхоз күрүне мурнуңа бирги хүлээлге—тараа садар онаалдазын күөсеткен. Мычачыла-даа шаңга ажил бичин-даа чингевөөн болгаш харын улам дыңамыр ужурут. Тарааның кезиндези чаа ортү кирип турар. Ол тараалары арыглаары, складтарга сайгарып уары шаңда ажил-ишчилериниң дорт ажылы болуур. Үренин участогунуң тарааны ажааттынаан. Онү кыска хуусаада ажаап, 400 тонна үренин арыглат, уары белең эвес айтырыг. Мычангаш шаңда ажылче күштү улам мобилизастаары чугула.

Дүжүт ажаап алышыкынын бо шиптирленип хүнеринде колхозтуң төп шаңында мотористеп ажылдап турар мен. Төп шаңга мотористээр кончуг харысалгагың ажыл. Чүдүдүрге, 250 вольт күчүлүг электрлиги бичин хөдөдиркиңни ажилдап-каш, тараа арыглаар ийн «ОСТ-3» болгаш автомашиналарга тараа чүдүртүр беш механизаторны үзүксөксөөл чокка ажылдадыр болгай. Мычангаш ажил амыр-сөксөөл чок. Ол хире харысалгалыг ажылыны эки кылып турар мен деп болат тарааны арыглаачылар мен деп ботат турар мен, чүге дөргө, мээң буруум-биле ол механизмдериниң ажылы өске тараажыларын ажилымга моондөк кадым көрбөдүм. А биче-бача үрелишикенин бодум ол доран септеп ап турдум.

Бистик колхоз күрүнеге бир муң тонна тараа дүжаар хүлээлгезин күөседипкен. Мычарга ол тараа шунтузу төп шаңга арыглаттыган. Мычангаш ол болза моторист кижинин—мээң күш-ажылынын улуг үнели мында.

О. ТАДАР-ООЛ, төп шаңга моторист.
Чурунта: **О. Тадар-оол.**

ДУЖУТ АЖААП АЛЫШКЫНЫНЫҢ МААДЫРЛАРЫ

О. МААС-ООЛ, чолаачы.

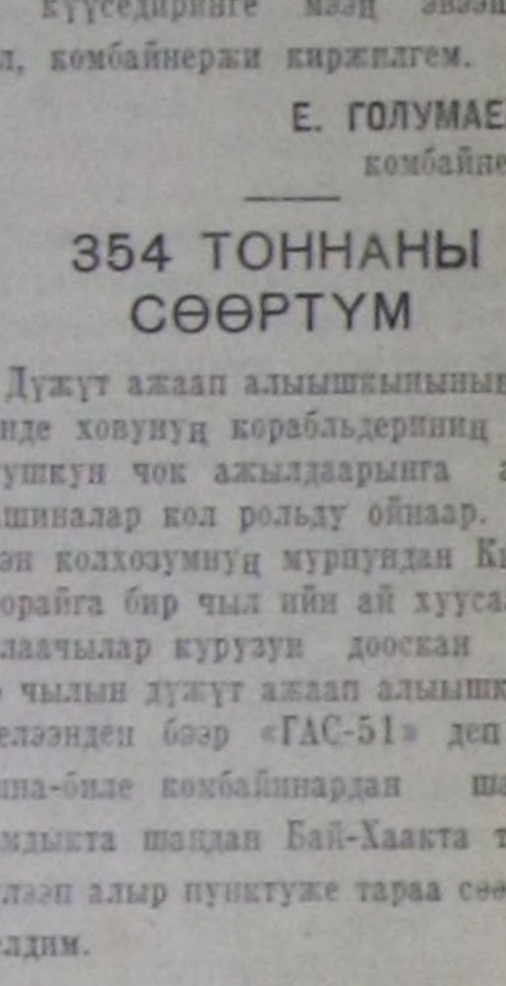
Е. ГОЛУМАЕВ, комбайнер.

С. ЗОТОВ, чолаачы.

А. МАКАРОВ, чолаачы.

О. МААС-ООЛ, чолаачы.

Темпини күштелдирер

Дүжүт ажаап алышыкынын харысалгалыг үеинде бир-даа ажил чок анаа тургунуңуң, тарааны үрей кезип, чидирг болдулар чорукту кылып көрбөдүм. Бир хүнде 12 гектар черин тараанын дорт кестирип, бастынар турган, харын 25—30 гектардан куудатпайн келген мен. Шаң мычар ажылдап турган 360 ажил гектар черин тарааны кезип, бастырдым. Ол болза күрүнең мурнуңа алган социалистик хүлээлгезин бистик колхозтуң хуусаа бетинде күөседиринге мээң эвөөш-даа бол, комбайнерки киржилгем.

Е. ГОЛУМАЕВ, комбайнер.

354 ТОННАНЫ СӨӨРТҮМ

Дүжүт ажаап алышыкынын үеинде ховунуң корабльдериниң тургунуңуң чок ажылдарына автомашиналар кол рөзлүдү ойнар. Төрөөн колхозумдуң мурпундан Кызыл хоорайга бир чыл ийн ай хуусаалыг чолаачылар курузун дооскан мен. Бо чылын дүжүт ажаап алышыкынын эгелөөндө бээр «ГАС-51» деп машина-биле комбайндардан шаңче, чамдыкта шаңдан Бай-Хаакта тараа хүлээп алыр пунктга тараа сөөртүп келдим.

О. МААС-ООЛ, чолаачы.

АЖЫГЛАЛДА КИРГЕН КУР ЧЕРДЕ

Кустанай область. Чус-чүс чылдарда анаа-ла чыткан, хевис ишкаш дески, терезинин хою. Кижн бэзип көрбөзү кур чер. Бо чер 5-ле чылдар мурунда ыкчаар көстүп кыткан. А ам илза совет кижилерини холдарына биле тургустунган эң улуг тараз совхозтарынын бирээзи—Викторовская совхоз ээлеп турар. Чеди чылдын ийги чыгында кур черини чагырдылар 2 миллион пуд тараам Төрөн чүртүгү шыгжамырына уруп бээр деп шийтирилгенер.

Ук совхозтун төп сууру болза ногаан мияштар аразында шыптыган, хоорай хевирлиг, хайнышыктын суур. Ону илза шынап-ла ыкчаар Зерноград (Тараз хоорайы) деп адап-даа турар. Верандаларыг болгаш палисадниктерин, бажынар асфальтыг кудумчулардыг, радио үрлөп, электри чырым чынар турар, телевизорларына антенналары тайлыг үнгүзгөн тургулаар —бо бүгү овуур-хевир кижинин сагымдан ыраас.

Суурда урулар сады болгаш ясли-даа, клуб, радио бөлмири-даа, библиотека, эмнелге, хев дээрар чер болгаш амдыралга эрежок чугула дыка хөй өске-даа бугуруле черлери бар апарган.

Чурукта: Викторовская совхозтун төп суурунун бир кудумчуу.

Фото В. Давыдовтуу. СЭТА-нын фотохрониказы.

Чаа музыка школазы.

Бо өөредилге чылы өгөлзон биле холбаштыр Туран хоорайга уруларынч музыка школазы ачылган. Ол болза чаа өзүп, сайырап орай хоорайнын културалг амдыралына чугула болушкун болган. Өөреникчилерин өөренирине болгаш башкыларнын ажылдаарына таарымчалыг байдалды тургузар дээш чаа ажыттыл турар школаның дирекция чери эвээш эвес куженишкиннерини үндүргөн. Мурунда район солунун редакция турган бажынын өзе септен кылган, музыка өөренирген таарымчалыг класстарыг кылдыр берип, белеткен. Школада бажыны, аккардеонун, ырлардыны талазы-биле салбырлар бар.

Баштайгы кичээлер музыка теориянын талазы-биле өгөл берген. Өөренип кирген 57 бичи оолдар, уруларын музыка сомуургалы улаг. Ындыг болза-да чаа ажыттыган школада бергелер база бар бооп турар. Бо дугайында школа директору Николай Семенович Четвертков мынча деп чугалап турар:

— Бистинг школаныс чаа ажыттыл турар чүве төлөзе чамдык бергелер бар. Чижээ, хөй хөй ада-нелер уруларын пиянога өөрдүрүлүг күзелип илгереткеп, ол салбырга бижиккенер. Мынчаарга пиянога бар болза-лаа ону башкылар кижн тымыбаан. Ол ишкаш өөредилге номнары, эрежок чугула литература база чедиппейн турар. Бо талазы-биле айтыргын областын культура өргөлелинге хөй удаа тургускан бис, мынчалза-даа он толайгы харыс кейбин гурар болгаш район организацилары биске база-ла багай дузалашып турар.

Вильгельм Пикти сөөлгү орукче үдээни

БЕРЛИН. (СЭТА). Немец улустун улуг огу, Германиянын төгүзүндө ажылчыннары болгаш тараачынары бирги күрүсениң бирги президентин Вильгельм Пикти Герман Демократтыг республиканың найсылалынчы чоң сөөлгү орукче үдээни.

Немец болгаш делегей ажилчын шимчөөшкениңиң шылгараңай ажылдакчызына, тайбың дээш могаг чок демиселчиге «байыргы» деп сөөлгү сөстөрн чугалаар дээш келтирген муң-муд кижилер Вильгельм Пикти мага-бодуунуң чамы-биле көрүп арктизир.

Германиянын Социалисттиг чагыс аай партиязынын ТК-зынын кежигүнери, ГДР-ниң чаазаның кежигүнери, улусчу палатаның депутаты, Демократтыг Германияның Национал фронтунун Национал чөвүлелиниң Президиумунуң кежигүнери, Германиянын Компартиясынын ТК-зынын кежигүнери, ГДР-ниң демократтыг партияларынын болгаш массалыг организацияларынын удурткучулары, Вильгельм Пикти адм-биле адан улусчу бугуруделерин болгаш ерде ажыл-агый кооперативтеринин төлөөлери, национал улусчу шериниң төлөөлекчилери Германиянын Социалисттиг чагыс аай партиязынын ТК-зы турар бажынын «Конгресс-залында» чыгып келгенер.

Германиянын Социалисттиг чагыс аай партиязынын ТК-зынын Бирги секретары Вальтер Ульбрихт, СССР-ниң Дэди Сөвдениң Президиумунуң Даргазы Л. И. Брежнев, Германиянын Коммунисттиг партиясынын ТК-зынын Бирги секретары М. Рейман, Австралиянын Коммунисттиг партиясынын даргазы И. Коллинг адаа чүве чугалааннар.

Ажилчын ангының партиязынын мурунуга, немец болгаш делегей ажилчын шимчөөшкениңиң мурунуга база немец нациянын мурунуга Вильгельм Пикти улуг адлар-ханызылымы В. Ульбрихт чугалаан. Ажилчын ангыны болгаш чоңу ину перниалтиг тергилден хостары дээш демиселге бодуунуң бугу амдыралын Вильгельм Пик берген дээрзин ол демдеглезин.

ГДР-те социализмниң тиилгеги ажилчын ангының чагыс эвиниң хөзөгнө, Барынын Германиянын тайдылга ынакшылдыг бугу күштерин калтыштарынын хөзөгнө бодуунуң салдарын чедирген турары, Германиянын тайбынга ынакшылдыг, демократтыг, депшилген болгаш чагыс аай күрүне кылдыр катан тургустуруун эрге-ажыктарына салдарын чедирген турару дээш бугу күштеринисти болгаш аргаларынын төрүн байырлалды-биле адап тур бис деп, Германиянын Социалисттик чагыс аай партиязынын ТК-зынын Бирги секретары тунелинде демдеглезин.

Эш Вильгельм Пикти бистинг хурадалыктан алам алгаш баргандыр, мынчалза-даа оң чырыткындак овуур-хевирини мөңгө чурттар, ажилчын чоңнарың аас-кежикти чурттаары кыгма-ла уелелг болду, ол бугу кижилерин быгыт тайбын дээш, герман черге социализмниң улуг хөзөгнө тилегин дээш сорук килерер, мынчаарга бо херектерин талазы-биле Вильгельм Пик бодунуң бугу-ле алдарыг амдыралын берген болгай деп, совет төлөөлөрүн баштын, СССР-ниң Дэди Сөвдениң Президиумунуң даргазы Л. И. Брежнев бодунуң чугаазыга айтып берген.

Бистинг күрүсөлериңисти болгаш улустарының аразына найыралды быгытлаары болгаш улам хөгжүмүрүнге, немец болгаш делегей ажилчын шимчөөшкениңиң мурунуга чок амал-чорудулары совет кижилер бистер белин-биле уелел турар бис, ол найыралды эш В. Пик «тайбыннын, аас-кежиктиг келди үениң болгаш чагаай чоруктуу эң дээрэ магадылалы» деп адаан дээрзин Л. И. Брежнев чугалаан.

Бо булалдык соонда делегейиң пролетарыг гимниин — «Интернационалды» оркестр күүсеткен. Кажымалдыг аалгалары хөгжүм ойнар турда В. Пиктиң мага-бодун салган хааржалтыг үгер-бөө терезинге салыпкан. Германиянын Социалисттик чагыс аай партиязынын ТК-зынын Бажынынч баарына чыскаалыг турган турган ГДР-ниң национал улусчу шериниң кежиктерин мөңгө президентиге сөөлгү дайынчы бауламал бергенер.

Кажымалдык чыскаалы Берлинге кулумчулары-биле крематорияга улаш чорупкан.

Герман Демократтыг Республиканын найысылалынын бугуруделерин болгаш албан черлериниң төлөөлери Вильгельм Пиктиң тарааскаалыг демдеглезин-биле крематориянын эжинге чыгып келген турар.

Вильгельм Пиктиң мага-бодун салган хааржалтыг тургускан турган крематориянык кол залына кажымалдык бузулган болган, мынчаарга ол булалдык үезинде Герман Демократтыг Республиканың бугу десикчөгүрүнге бугу-ле бугуруделериниң ажилын ийи минута штинде сөстаткан турар.

Крематориянык кол залына чыгылганнарга ГДР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы О. Гротеволь, ГДР-ниң улус палатанының даргазы И. Дикман чүве чугалааннар.

ГДР-ниң ажилчын чоңнары боттарына хундулаг эш Вильгельм Пикти сөөлгү орукче үдээни.

Колхозта көскү агитация

Баш-Хем районун «Совет Тыва» колхозта партия, комсомол организациялары болгаш культура-чырыдышкын албан черлери чоңуң ортузунга агитация ажилын багай эвес органиастап турар. Партия организацианың чанында агитколлективте 25 агитаторлар ажылдап турар болгаш олар колхозчуларга партиянык сөстү хүн бүрү чедирип турарлар. Партия организацианың бригадаларга болгаш малчынарже агитбөлүктерин доктаамал чорудуп турар. Агитация ажилын калдыртыры-биле чергелештир көскү агитацияны калба-биле ажылдаарына партия организацианы улуг кичээлиги оң салып турар. Мурунда көскү агитацияны хевирлерин четче ажылдаарын бистинг чедир үелөөлөң турганга-биле багай кичээлиги болгаш уран каасталгазы чевен болуп, дыка үр келдеге солуттууну, чаартыпмас турган.

Ындыг четпестерин чайдалып, көскү агитацияны экиндер талазы-биле партия организацианы-биле оң чанында агитколлектив боттук агитаторларын кылган. Ам колхозтун төвүндө, клубта, библиотекта, бригадаларда, фермаларда, кызыл булунварды болгаш бугурудалага участкасында көскү агитацияны калба-биле ажылдап турар бис. Болжол конторазынын чанында «1960 чылда колхоз чүңү дээш демиселги турары» деп стенинги терип кылган.

Күчүтүп, өске капиталисттиг чурттарга хамаарыштыр кылып турары ышкаш, социалисттиг чурттарга боттарынын тура-соорун «күш дөгээрини» аргамы-биле албалап сыгарарганы бээр күш деп кордуп турганнар. Харын мынчаган АКШ-тын күрүне секретары турган Бирис 1945 чылдын апрельде-ле президент Труменге: «Дайын төчүзүндө бис бодуустуң тура-сооруушту албадал болуруусу хире мындыг байлаага атомнук бомба бистинг чедир бөөр» деп медеглезин. Ол дээрэ шуут-ла теңишкни болуп, импернализм күштерин ортур үелел, Совет Эвигелиниң, социалисттиг лагериниң күжүн чедир үелелдөөн чоруп болган болгаш «сөөк дайынны» бир талазы болуп «күш дөгээрини» политикамын үндөспөнү болу берген. Мынчаарга агрессорлар боттарының чамдыр боданканын эскерип каарына холугу-ла эвес шаг-үе негеттинген. АКШ-тын атомнук монополизынын төгөнги импернализм политикамын үндөспөнү болушкуннага, а ССРЭ-ниң ракеталыг техникада 1957 чылда-ла бугуруде бидилнир апарган чедипкинери ол политикамын долу бураскына таварыштырган. Ам социалисттиг система экономика-да, шериг күчүнүң-да талазы-биле импернализмде алдырлыг күшүгү. Мындыг байдалдарда Совет Эвигелиниге ийкеке өске-да социалисттиг чурттарга удур кылган халдаашкын импернализмде агрессорларга хамаарыштыр чагыс төңчүлүк болуп, чүге оларнын өзү дүжери-биле доостур.

Колхозтоң 1960 чылда алган хүдээлгедерин тодоткай-биле көргүскен. Көскү агитацияны кылдыра бугу чүртүгүн сорулгалары-биле колхозтун, бригаданың, фермаларнын сорулгаларын харылашкак болдулар болза мынчан улуг ужурудалык болурун бис барымдалап көргөн бис. Ол сорулга-биле, чижээ, клубта «1959—1965 чылдарда улуг ажылдарың планы» деп ССРЭ-ниң чеди чыл планын көргүскен стениди биле кожа «Колхоз чеди чылда» деп стенидин кылган бис. Ол ышкаш бригадаларда, фермаларда көргүзгүдерин чүртүгүн, областың, районун болгаш колхозтун сорулгалары-биле холбаштыр кылгалыан.

Колхоз бугурудеги агы-алгы адырларын, саанчыларын, хаан ажаакчыларын, кадрчыларын, тараачыларын көргүзгүлериниң түндөлдөрүн, бугуруде продуктчилярын бот-үзенин, колхозка кирген сорулгаларын денеп көргүзгүр чорук көскү агитациянык дөштөг чоруну улам күштедирген. Ындыг көргүзгүр чоңуң кичээлиги өңи хаара чудар болгаш муриакчыларга денешир, оларын ажар дээш демиселди колхозчуларын ортузунга күштедирген.

Көскү агитацияга яны-бүрү булунварын, көргүзгүлерин болгаш бөлөлөнөөрнө амчалары өңи түнекелдер болуп турар. Бистинг агитколлективте «Кым чуртап турарың» деп булунварга муриакчыларын көргүзүп, «Кым оолдан турарың» деп булунга хоужал каап турарларын баш удур сагындырып турар бис.

«Бистинг областа» деп булунга областың муриакчыларын дугайында чүдүлдерин солундардан кезип алгаш чырыдып турар болгаш «Болжол» деп булунга колхозта чугула болушкуннарын, партия организацианын, колхоз баштаар чериниң чугула шийтирилерин, чырыдып турар. Сөөлгү реде көргүзгү болгаш хүндүлел самбыраларыне улуг кичээлиг салдыган. Мурунда хүндүлел самбыраларын кайгы кылып турганындан анаа кирер дээш чуртка тырттыр дээрэ чамдык кижилер ына-вайн турган. Ам ындыг эвес апарган. Оларны эки каастап шимеп, «й-шанд» үндүрүп турар бис. Көргүзгү самбыралары фермалар, бригадалар сагында бар болгаш доктаамал үнүп турар. Ол мынчан, партия организацианың хава паралагы чоңуң ортузунга улуг кижидикчи рольду ойноп турар. «Шалыч» деп хава солун ай сагында 2 удаа доктаамал үнүп турар болгаш бригадаларда, фермаларда агитхуудастар үгүлүчү үнүп турар апарган.

Партиянык агитас-массалыг ажилдарын, ылангыга көскү агитацияны экижиктен чорук колхозтун ажилдайындыг чамдык айн түнөөлөрүн чедип аларын хандырган болгаш агитаторларга хереглээр материалдарын үргүлүчү берип турар. Мынчалза-даа бистинг көскү агитацияныста четпестер көчүг хөй, ону чайладыр төлөзе ам-даа хөй ажилдарын кылыры чугула.

Б. БАЗЫР-ТАРАА.

«Совет Тыва» колхозта агитпункт эргелекчизи.

Көскү америк политиктиг ажилдакчыларнык калыг шыгыг шүгүмчүлелинге таваарып турары ол. ССРЭ-биле аразында маргыдалыг айттырларын тайбың арга-биле шийтирилээр дээш улус массаларын шимчөөшкени АКШ-та мынчаган өзүп турар.

Совет Эвигелиниң болгаш социалисттиг өске-даа чурттарын тайбыңга мынакшыдыг политикамын, тайбың кожа-хөлбө догунаарын денниң политикамын, чепселенишкенин бугу-ниги болгаш бурун дүжүрениң идеалының делегейиң бодун кижилериниң угаан-байдалды чедирген улуг салдарларын улус массаларын тайбың дээш тургустуру демисел «сөөк дайынны» политикамын күштүг согушкуну таваарыштырган. Бо бугу чүдүрер Эвигеауэр, Никсон ышкаш тайбыңың ийдыг каргыштыг дайыннарын бешин тайбың күзөп кижилер ышкаш кынырмычче албадалган болгаш олар делегейде дүшкүрүлүг чорукту элээн чымчаткан болушкуннарга—Н. С. Хрущевту АКШ-че чалаарына, дээди денелге чөвүлө хуралды чымдырларына чөшөөрөжир ужурга таваарышканыар.

Мынчалза-даа буурап баткан «сөөк дайынны» политикамын импернализм ам-даа ойтаваанын фактылар көргүзүп турар. Эш Н. С. Хрущевтин АКШ-ка чоралынын соон дарыг, президент Эйзенхауэр бодунуң конгресске чагаазына: «Бис бодуустуң даштык политика талазы-биле сорулгаларыныч чүгле күш дөгээриниң аргамы-биле чеди ал болуп бис» деп медеглезин. Ол-ла өйде АКШ-тын ораакчы президент Никсон база «барын таламы күрүселер орустарың тайбың кожа-хөлбө догунаар деп адап гурар чүвезин хүлөп ал шыдаас» деп медеглезин. А оң соонда делегейиң хөй-нигитиниң киленин хаймыдырган өңчүк чөгээлери: дээ-

ди денелге чөвүлө хуралды өш-биле үккен, Совет Эвигелиниң агар делгеминче шившишкни самолёттары шургушкуну болгаш өскелер-даа улажи берилген. Мынчалза-даа ол өңчүк-чөвүлө америк агрессорларын бугу делегей мурунуга улус койгалып илереткен болгаш «сөөк дайынны» политикамын чаа күштүг согушкуну болгаш импернализмге үдүр, оң агрессти «сөөк дайын» политикамынга удур, улус чоңуң тайбың дээш, демократия болгаш социализм дээш демиселди улам калдып турга-даа, кылган шыныры көчүг багай боор. Бо чылын ону база-ла септезери көрдүнгөн. А херек кырында өң септелгениге манза, чүдүкү колхоз баштаар чери белеткөөлөң турар.

Мынчангаш райкүүсөмнүң орук кидизиниң эргелекчизи эш Дукер көвүргүңү септелгенин калчаар болуп турар ирги?

А. ЕМЕЛЬЯНОВ.

СЭКШ обкомунуң аектору.

У. КУЖУГЕТ.

«Совет Тыва» колхозта агитпункт эргелекчизи.

Тудугжунуң чедишкени

Эрзин районун «Кызыл сымды» ерде ажыл-агый артелиниң хоочун тудугжузу эш Чула тудугга хөй чыларын дүргүздү амчаллап келген. Назы-хары улгады-даа берсе, ажылдарына ол ам-даа орулбас.

Колхозтун чартык чылда ажыл-агый түндөлдөрүн үндүргөн хуралына чаа хүдээлгедерин ол алган.

Тудуг талазы-биле ошаашкан ажылдык норманы хүн бүрү 200—250 хуу күүседиң, август айга чедир 700 күш-хүннөрүн амчаллап алган.

О. КУЖУГЕТ.

«Совет Тыва» колхозта агитпункт эргелекчизи.

Найын алырлы?

Баш-Хем районун магазинеринде чурук тырттырар яны-бүрү марканын аппараттары дыка хөй. Оларны чурук тырттырарга соуургалдык кижилерин садып ал турарын бо-ла көрүп болуп. Мынчалза-даа ол аппараттарга хереглээр улуг-биче хемчээлдиг фотоаппараттарын Баш-Хем районун магазинеринден кижн черле тыпса. Ол ышкаш, тырттырган чуруктарын чуур фиксатор, проявительдер дээш өң-даа өске фотоаппараттар мында чок. Боларын кайын тывары?

Н. ТАМБА.

«Совет Тыва» колхозта агитпункт эргелекчизи.

Эки септезэр

Баш-Хем районун Ленин аттыг колхозу Чаа-Хал төмени кежир көвүргүңү 1955 чылда тудуп кылган. Бо көвүргү районун болгаш өске-даа черлерин аргыжылга оруктарынын кол беддери. Мынчаарга оң үр чылдын-ла буза шаап, үрөп турар. Оң септелгенин чыл сагында кылдып турга-даа, кылган шыныры көчүг багай боор. Бо чылын ону база-ла септезери көрдүнгөн. А херек кырында өң септелгениге манза, чүдүкү колхоз баштаар чери белеткөөлөң турар.

Х. МОНГУШ.

«Совет Тыва» колхозта агитпункт эргелекчизи.

Радио ажылдавастан

Баш-Хем районун Ленин аттыг колхозтун төвүнге радио 1958 чылда-ла тургустунган. Районун харылаша конторазы колхозту радио дамчыдылгалары-биле хандырып, баштайгы реде ол көңүгү эки чоруп турган. А сөөлгү реде ол ажил бактыраан. Колхозтун ийи төп кудумчуларында радио чугаалавайн турар. Оң чогуу кайла-даа үрелгени билдинмес. Ол хирезинде-ле районун харылаша конторазы чүгле данзы буурап колхозчуларын радио өрттөн төлдөп ал турар болгаш чогуу радиону амчалдып бээр дугайында кылгаш кылбайн турар. Радиону кынып бээрн районун харылаша конторазында колхозчулар чөптү-биле негеп турар.

Д. ЧАМЗЫРАЙ.

«Совет Тыва» колхозта агитпункт эргелекчизи.

КНО-нун Кол Ассамблеязының ам болур сессиязына баар совет төлөөлериңиң чугулазын барымдалаш, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. С. Хрущев боду баштап чорур дугайында меже делегейиң хөй-нигитиниң болгаш парламентиниң кичээлигиңиң төвүнде турбушкан.

КНО-нун Кол Ассамблеязының ам болур сессиязына баар совет төлөөлериңиң баштынынга Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. С. Хрущевту томулар дугайында Совет чакыткы шийтири болза улустар аразының байдалын экижидерине кижилеринг идегелиң болдуруп турар улуг ужурудалыг чорук болуп деп Моолда үелел көрүп турар. КНО-нун ам удаас ажыттырар сессияга эң чугула айтыргын — чепселенишкенин дүжүрениң дүргөн шийтирлээри дээш демиселди эш Хрущев баштаар дөңгүннү дугайын улуг өөрүшкү-биле дынаан бис деп дашчылар бригадир Б. Зага чугалаан. Мынчангаш Хрущев каала-ла баар болуп, чепселенишкенин өндөре бугурудеңиңиң мында талалакчылары бергенде үнөп деп чүвени чер кырында бугу-ле ак-сеткилдиг кижилери-биле калы ай билдир бис. Бо удаада база-ла мындыг болур.

Совет чакыткы шийтирин ийдиңиң паралага калба-биле чырыдып турар.

«Нав бхарат таймс» солунуң оң-заллап демдеглөөн болза: «Совет премьер-министр Хрущев КНО-нун Кол Ассамблеязының ам болур сессиязына киржирн-биле Нью-Йоркче чорур дөңгүннү дугайында меже делегейде сөөлгү неделя дүргүзүндө өң-не алдарыг дынаандык болган. «КНО-нун Кол Ассамблеязы чепселенишкенин дүжүрениң дугайында айтыргын чугалаашып көвү-

ругне чазактар баштынарынын киржиринге тайбынга ынакшылдыг чурттар шүптүү байыр чедирер деп «Арьяварта» солун мурунку чүтүлдө демдеглээн. Ындыг болурун арганы бир эвес амылаар чүве болза ажыгыт чүлдү берип болур болгаш улустар аразының дүшкүрүлүг чорун узуткаарына база тайбынның хөзөгнө бурунуга шимчөөшкениңиң чедишкенин ол хандырып берип улус болуп немен бижээн.

Дэди Циун дээр апон агентиледиң хайгааракчызының Кол Ассамблеяның сессиязынга Совет чакыткы баштынының баарына холбаштыр бижээни: «КНО-нун Кол Ассамблеязының ам болур деп турар сессияга Каттышкан Национал Организациазына эң чугула болуушкун болуп болгаш оң ажилына эң чугула чүдү премьер-министр Хрущевту чугаазы болур».

Ассамблеяның ол чугула сессиязын амчалдып өгөлээрин апон хөй-нигити улуг сонуурган турар. Чүве дээрэ оң ажилына өске чурттар чазактарының баштынары-биле кады Совет Эвигелиниң чазакты баштычызын база киржир.

АКШ-тын эң улуг хайгааракчылары бо хүннеде Кол Ассамблеяга совет төлөөлериңиң киринки дег сагалдарын угадып турар. Мынчалза-даа КНО-га совет төлөөлериңиң көдүрер кол-ла айтырым чепселенишкенин дүжүрениң дугайында айтырып болур деп олар шүптү бодал турар. «Хрущевтуң анаа баары анаа пропаганда-дыр дээш оң укур-дузаны» кудулаары-биле Вашингтонун албан-дураалдык кижилерин кылып турар ордандышкыннарын «Нью-Рипаблик» журналы шүгүмчүлөөн. Африканың аңык күрүселерин Нью-Йоркка чыгарып турар төлөөлекчилеринге «Хрущевтуң күчүлүг салдарына» аймызынын тура-

Школаларга 146 миллион өөредилге номнарын үндүргөн

РСФСР-ниң Чырыдышкын министрствозунуң өөредилге-педагогиктиг номнар үндүрер чери чаа өөредилге чыгынга 146 миллион некен номнарын кылып үндүргөн. Школаларга болгаш өөредилге-педагогиктиг номнар талазы-биле ном үндүрер планын күүсеткен бис—деп, ол ном үндүрер чериниң директору С. М. Языков чугалап турар.

Массалыг ники билгилериниң школалары 15 чаа өөредилге номнарын алыр. Ол номнар школына амдыралык, бугуруде улам чокушуларынның негелдериң дүгүңү турар. Ол чаа үндүргөн номнарның аразында 2—4 класстарның арифметика бодалгаларының чылдыздык, бугуруде өөредилгелик күш-амычлыгы политтехниктиг 8—11 чыл школаларыга хереглээр физика, химия, төрзөн дылдың, даштык дилдарының өөредилге номнары бар.

Кежээни болгаш ээлчеглиг школаларың 5—8 класстарының өөреникчилеринге орус дылдың эи өөредилге ному кылдынган. Ол өөредилге номуна грамматиканың болгаш синтаксисниң, тус-тус бүлүктерин системдип, дегергенге, бидилгир кылдыр тургускан.

Ол ном үндүрер чериниң планының хөй незин өөредилге-методиктиг номнар болгаш көргүзгү материалдары колдады ээлсэн. Машина өөрениринең болгаш электротехникамын, чер болгаш мал амжылынын талазы-биле тус-ал альбомнар, таблицаалар, чурунтар үндүрүнгөн болгаш школаларда нестүп нелген. Дэди болгаш ортамка педагогика өөредилге черлериниң сургуулдары бо өөредилге чылының төңчүзүң-ге чедир 70 ажыг номнарын алырлар.

(СЭТА).

(СЭТА).

ССРЭ биле МАР-ның аразында экономиктиг кады ажылдажылга улам калбарар

1961—1965 жылдарда МАР-ның улус амыл-агынын болгаш културазын хөгжүмдөрүнүн үшкү беш чыл планын боттадырар херектин талазы-биле экономиктиг болгаш техниктиг дузаламчычы Моол Арат Республикага Совет Эвилели көргүзөр дугайында дугуржулга чоокта чаа Кремльге ат салынган. Дугуржулга совет таладан ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. С. Хрущев, Моол таладан—МАР-ның Министрлер Чөвүлелиниң даргазы Ю. Цзенбел өлөр ат салган.

Дугуржулга ат салып турда Совет Эвилелиниң болгаш Моол Арат Республиканың ууртуну амылданчылары сурушкан.

(СЭТА).

ССРЭ-нің КНО чанында төлөөлекчизиниң КНО-нуң чигине секретарына харыы нотаы

Бо тылдын сентябрь 5-те ССРЭ-нің КНО чанында төлөөлекчи КНО-нуң чигине секретары Даг Хаммаршельднин нотаы берилген. Даг Хаммаршельднин нотаында Совет Эвилелиниң көргүзүп турар дузаламчызына уур, ылангы совет чазактан Конгога транспорт чепсектерин—чүкк автомобильдерин болгаш транспорт самолёттарын тыгыз каны-биле холбаптыр барымдаа чок удураанышканын ол нотада айтып калган.

ССРЭ-нің КНО чанында төлөөлекчи КНО-нуң чигине секретарына харыы нотаы чоруткан. Дузаламчы көргүзөр дугайында өскө чууртарынч чазактарынга дилегин шут килеринге болгаш ындагы дузаламчыны алдырыга Конго Республиканың чазактын өргөткөрүн калдыр-бир

АЙЫЫЛ ЧОК ЧОРУКТУҢ ЧӨВҮЛЕЛИНДЕ

НЬЮ-ЙОРК (СЭТА). Айыыл чок чорук Чөвүлелиниң курады аймактыг амылдангы болгаш Чугаламчы аймактарына бадылаанышканын совет төлөөлекчиси ол удураага ийишкен. Айыыл чок чорук Чөвүлелиниң курады аймактыг амылдангы болгаш Чугаламчы аймактарына бадылаанышканын совет төлөөлекчиси ол удураага ийишкен.

Тунисниң болгаш АКШ-тың төлөөлекчилери аргентина төлөөлекчиси биле сөзгөшкөн. Тунисниң болгаш АКШ-тың төлөөлекчилери аргентина төлөөлекчиси биле сөзгөшкөн.

Айыыл чок чорук Чөвүлелиниң курады аймактыг амылдангы болгаш Чугаламчы аймактарына бадылаанышканын совет төлөөлекчиси ол удураага ийишкен.

В. В. Кузнецов ийги улаа сөз алгаш, совет саналма удураамчылары кылдып турар оралдажымшыларын төлөө чок, өкөгөз уткамы болуп турары дузуу-биле алаарын. Бо болза политиктиг айгырык болуп турары политиктиг боор дооста көчүрүп турары политиктиг айгырык деп ол чугалаан.

Югославияның болгаш Индонезияны төлөөлекчилери Чөвүлелиниң амылдангы киржире-биле чалаанышканын, аргентинаның төлөөлекчиси савал берген.

Ол сонда Айыыл чок чорук Чөвүлелиниң курады аймактыг амылдангы болгаш Чугаламчы аймактарына бадылаанышканын совет төлөөлекчиси ол удураага ийишкен.

П. Лумумбаның Айыыл чок чорук Чөвүлелинде негелдизи

ПАРИЖ (СЭТА). Франс Пресс агентствениң Леопольдильде диниял турары болза Конгою премьер-министри П. Лумумба Каттышка Ншайлар Организацыйында моон алаанда дилегин кылган.

Бо болза политиктиг айгырык болуп турары политиктиг боор дооста көчүрүп турары политиктиг айгырык деп ол чугалаан.

Вьетнамның ажылчы чоннар партиязының III съездиниң ажылы доозулган

ХАНОЙ (СЭТА). Сентябрь 10-да Вьетнамның ажылчы чоннар партиязының III съездиниң бодунуң ажылы доозган.

ДЕЛЕГЕЙ БАЙДАЛЫНЫҢ ДОЛЧУЛАЛЫ

Баттышкан Нацпарлар Организацыйының Кол Ассамблеясының XV сессиязының сентябрь 20-де ажыттылар делегейиң удулары улау идея-биле маанай турар. Чепселенишкени бүгү-нүнү болгаш буру дүжөрү дугайында амыл уеник өң чугула айтырымы делегейиң ол органыга чугаламчы көрү кылдыр Совет Эвилелиниң негезиниң өзүгээр база дагып тургускан.

ССРЭ-нің тайбың инициативазын улустар чүүлдүгзүнүп турар

Сессияга белетиле болза чепселенишкени дүжөрү дугайында чугаламчышыны мунганталымшындан удурун болгаш ол айтырыгы талазы-биле дугуржулга чедип алдырыга орукту арылап болу дег чазактарын азы курунелерин удуручулары Ассамблеяга төлөөлөрүн баштынарны болурун савалдаан Совет Эвилелиниң чаа, тайбың инициативазын дем-дө-биле калбарып турар.

БРАНДЕЙДЖИНИҢ МЕДЕГЛЕЛИ

РИМ (СЭТА). Бүгү делегейиң Олимпий комитетиниң президентини Эвери Брандейдж чокта чаа Римде америк клубка чүве чугалап турган, Каттышкан Штаттар спорт талазы-биле ийги чөргөң чурту апар болду бе деп бодунуң сестил турарын илереткен.

«Олимпий оюннарының маргылда-дарының чартык кезинге-ле аштырышканыга таварышкан бис. Бир эвес бистиги кайгамчыктыг спортчуларымыз-перлер чок турган чүве болза, а бешик спорт талазы-биле ийги чөргөң чурту болган турар ийик бис» деп ол чугалаан.

ПЕНТАГОН БАЗА ДАГЫН ШАЛБАДА ОЛУРУПКА

Пенитантонун азым-бүрү чууртарда корреспонденттериниң бир демей савал-ондунуң өзүгээр алдыра, Москва журналистер бажынында болган паралага конференциямын АКШ-тың чазак бөлүктөрине чазык болба дег чактымышының болду болду турган. Барын Германияның ДНА агентствениң корреспондентиниң дидыткамын өзүгээр алдыра, «америк разведка албанын мунгадагы ийи амылдангыларымын Совет Эвилелиниң ийиңи берген-биле холбаптыр Вашингтонун албан килжирери черле дык бунде байдалга таварык бергенин чазык аргам чок» болуп турар. Корреспонденттериниң өстери-биле алдыра, ол чорук АКШ-ка күшүт аарылышканы болду турган. Америк албан килжирери бо хунге чедип сени шыдавын турарын болдыра, ол аарышканы, шынап-ла, күшүт болганы илден-дир. АКШ-тың азым-бүрү шпичон албан черлериниң төлөөлекчилеринин ам кылдып турар

ПАРИЖ (СЭТА). Франс Пресс агентствениң Леопольдильде диниял турары болза Конгою премьер-министри П. Лумумба Каттышка Ншайлар Организацыйында моон алаанда дилегин кылган.

Бо болза политиктиг айгырык болуп турары политиктиг боор дооста көчүрүп турары политиктиг айгырык деп ол чугалаан.

ПАРИЖ (СЭТА). Франс Пресс агентствениң Леопольдильде диниял турары болза Конгою премьер-министри П. Лумумба Каттышка Ншайлар Организацыйында моон алаанда дилегин кылган.

Бо болза политиктиг айгырык болуп турары политиктиг боор дооста көчүрүп турары политиктиг айгырык деп ол чугалаан.

ПАРИЖ (СЭТА). Франс Пресс агентствениң Леопольдильде диниял турары болза Конгою премьер-министри П. Лумумба Каттышка Ншайлар Организацыйында моон алаанда дилегин кылган.

Бо болза политиктиг айгырык болуп турары политиктиг боор дооста көчүрүп турары политиктиг айгырык деп ол чугалаан.

ПАРИЖ (СЭТА). Франс Пресс агентствениң Леопольдильде диниял турары болза Конгою премьер-министри П. Лумумба Каттышка Ншайлар Организацыйында моон алаанда дилегин кылган.

Бо болза политиктиг айгырык болуп турары политиктиг боор дооста көчүрүп турары политиктиг айгырык деп ол чугалаан.

ПАРИЖ (СЭТА). Франс Пресс агентствениң Леопольдильде диниял турары болза Конгою премьер-министри П. Лумумба Каттышка Ншайлар Организацыйында моон алаанда дилегин кылган.

Бо болза политиктиг айгырык болуп турары политиктиг боор дооста көчүрүп турары политиктиг айгырык деп ол чугалаан.

XVII ОЛИМПИЙ ОЮННАРЫ ДООЗУЛГАН

РИМ (СЭТА-ның тускай корр.). Совет гимнасты В. Шахин XVII Олимпий оюннарының шүүлген чемпиону атты алган, алдын медаль-биле шанааткан. Шахин гимнастиканы үш хевиринге алдын медальдарын алган. Тус-тус хевирлерге Е. Эрман (Финляндия), Т. Оно (Япония), А. Азарин (ССРЭ), Н. Айхара (Япония) алдын медальдарын база алганнар.

Рим Олимпий оюннары. Совет спортчу Алексей Гушин биче араалыг болуузуңдан 50 метр чегре бооларына алдын медальды чаалап алган.

Сентябрь 10-да адыжылар эң сөөлү хевирге маргышканнар. Биче араалыг боо-биле чыла кара бооларына немец адыжы П. Кошке—590 санын аткан, бирги черин алган. Совет адыжы В. Борисов—386-ны аткан, дөрткү черин алган. Совет адыжылар Римге ийитини-биле 2 алдын, 2 мөңгүн, 3 хүлөр медальдарын чаалап алган. Бистиги адыжыларымыс команда талазы-биле бирги черин алганнар.

Совет олимпийжилерниң митингизи

Чик атлетика маргылаады маршон магнаашканын-биле доозулган. Маршон магнаашканының киржикчилери 42 км 195 м черин көчүт ийи хунде эртер ужурга таварышканнар. Бо маргылаада Афина чурттарында келген магнаашканын тергилдөөр, А. Бакила (Эфиопия) дистанцияны 2 шак 15 мин. 16 секундада артык, алдын медальды алган, а А. Рхали (Марокко) тилкениден чүлө 25 секунда озадал соннап келеш, мөңгүн медальды алган. К. Воробьев дистанцияны 2 шак 19 минута 1 секундада артык, 4-кү черин алган. Сергей Попов бодунуң экинден 10 секунда озадал келеш, 5-кү черин алган.

Римге Олимпий оюннарына АКШ-тың болгаш өскө-лаа чурттарының олимпий командаларын ажып, бирги черин алган чедимшиктерин совет спортчулар Н. С. Хрущевка улау өөрүшү-биле дидыкканнар.

„ПАР ДЕГ ДИДИМ НИЖИ“ КИНО

1950 чыл Кыдаттың хей миллион чону чогадычы тайбың күш-ажылы туртуруп килерген. Мыччалаа анык республиканың дивизионерге чалайышын дөрбөңчи дайыштарының артык үлгүлешкенин уламчылап турар. Дегин араалар Кыдаттың муруну кылганындан мрак эвесе Гуанси мөкүнүң дагыларың куйларга, аргыларыңа чашгынып туруп алган, ол чериниң турттакчылары тараачыларың бажынырын өрттедип, чаш ажи-чөлдү, хөөрөөн чону хайыр чокка өлүрүп, көдө суурларын турттакчыларың өт-сөвин, мал-каланын, аш-чемни үтөп, былаап ал турарлар.

Улустуң-хосталга армиязының дабылчылары дөрбөңчилерниң бирээни кылганыра тууду алдыр. Ол, Тайванда төп штабын мыда чаштыны алган дегин үлгүлешкенин кылдып турар чанайышын шерилерниң командылакчызы Ли Хан-гуанниң дузалыкчы кылдыр Гуанси мөкүңе чоруткан. Чанайышчилер дегин чорудуламын күшүлдериң турган, мөкүнүң чамдык хоорайлар, суурларын эжелеп алган Сонгу чүкчө чорутуп деп турарын ол тууртурган кайы Улустуң-хосталга армиязының штабына өчүп, мин-пий чугалаар.

Ур үлө үрүлүчүзүн баскетбол маргылаады доозулган. АКШ-тың баскетболчулары Бразилияны команданың 90:88 санга уткаш, алдын медальды алган. Совет баскетболчулары Италияны команданың 78:70 санга тилкелеш, мөңгүн медальды алган. Делегей чемпиону Бразилияның баскетболчулары хүлөр медальды алган.

Дайыштарының ол планы элөөн айыылдыг дегин Улустуң-хосталга армиязының командылакчы чери баш болуп билип турар. Шаң ийиңи бичи отрядтар болуп үстүп, дегин херекти үлгүлеш чоруп турар дөрбөңчилериниң холга килерип, чок кылалы берге. Илалың Ли Хан-гуанниң команданың турар отряды эне-не килерип онтуг. Мыччанга хамчыты мурун өң бөлүтүн уутулап чок кылдыр ужурутуп турган.

ПАРИЖ (СЭТА). Франс Пресс агентствениң Леопольдильде диниял турары болза Конгою премьер-министри П. Лумумба Каттышка Ншайлар Организацыйында моон алаанда дилегин кылган.

Бо болза политиктиг айгырык болуп турары политиктиг боор дооста көчүрүп турары политиктиг айгырык деп ол чугалаан.

ПАРИЖ (СЭТА). Франс Пресс агентствениң Леопольдильде диниял турары болза Конгою премьер-министри П. Лумумба Каттышка Ншайлар Организацыйында моон алаанда дилегин кылган.

Бо болза политиктиг айгырык болуп турары политиктиг боор дооста көчүрүп турары политиктиг айгырык деп ол чугалаан.

ПАРИЖ (СЭТА). Франс Пресс агентствениң Леопольдильде диниял турары болза Конгою премьер-министри П. Лумумба Каттышка Ншайлар Организацыйында моон алаанда дилегин кылган.

Бо болза политиктиг айгырык болуп турары политиктиг боор дооста көчүрүп турары политиктиг айгырык деп ол чугалаан.

ПАРИЖ (СЭТА). Франс Пресс агентствениң Леопольдильде диниял турары болза Конгою премьер-министри П. Лумумба Каттышка Ншайлар Организацыйында моон алаанда дилегин кылган.

Бо болза политиктиг айгырык болуп турары политиктиг боор дооста көчүрүп турары политиктиг айгырык деп ол чугалаан.

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕСИ: Кызыл, Шетиникин куудуруу, бажы № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторунуң 24-63, редакторунуң оралдажымчының 35-24, партияны амылдангы болгаш пропаганда килестериниң 23-54, харысчалыг секретарының 37-13, көдө амыл-агыл кылдының 22-64, иштиги информация кылдының 21-47, совет тургузугу, үлөтүр болгаш транспорт килестериниң 23-35, чагаа кылдының 21-27, куулура болгаш амылдангы кылдының 25-38, бухгалтерияның 31-75, корректорларын 20-60.

КУЛЬТУРА ЭРГЕЛЕГИНИҢ ТИПОГРАФИЯМЫ